

TOPLUMUN POLİSTEN BEKLENTİ VE DÜŞÜNCELERİNE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN LİKERT ÖLÇEKLİ SORULARLA BELİRLENMESİ

Zeki DOĞAN^(*)
Mehmet BAĞIŞ^(**)

Özet: Demokratik olsun olmasın bütün topluluklar düzeni sağlamak için polis teşkilatlarından faydalanırlar. Fakat modern polislik anlayışının toplumda yerleşmesi vatandaşın da destek ve yardımının alınmasına bağlıdır. Zira yüzyılımızın en önemli özelliklerinden birisi, hızlı bir toplumsal değişimin ve sosyal hareketliliğin yaşanıyor olmasıdır. Bu değişim ile birlikte polisten beklenti ve düşünceler de değişmektedir. Bilimsel çalışmalarda Veri toplama yöntemleri içerisinde en çok kullanılanı anket yöntemidir. Anketler, soruların hazırlanmasından, saha taramasına ve dahası değerlendirme ve analiz aşamasına kadar iyi bir şekilde planlanırsa çok gerçekçi bilgilere kolayca ulaşma imkânı sağlar. Bu çalışmada Şanlıurfa ili kentsel alanda görev yapan polis ile halk arasındaki ilişkileri ve bu ilişkilere etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla likert ölçekli iki faktörlü bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada Şanlıurfa il merkezinde güvenlik hizmetlerinden yararlanan vatandaşlardan tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen ve 18 yaşını aşmış 2000 bireyden elde edilen anketlerin verileri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Likert ölçeği, polis-halk ilişkileri, toplum destekli polis.

Abstract: All communities, whether or not democratic, benefit from the police organizations to maintain order. But the establish concept of modern policing in society depends on the support and assistance of citizens. One of the most important features of our century is experiencing a rapid social change and social mobility. With this change expectations and thoughts from the police are changed. In scientific studies, the most commonly used data collection method is the questionnaire method. If a questionnaire is planned well in the phases of question preparation, field research and assessment and analysis it gives opportunity to provide easy access to realistic information. In this study, in order to determine relationships between the police and the public and the factors affecting these relationships, a two-factor questionnaire with Likert scale was used. In this study, questionnaire data collected from 18 years of age or older 2000 individuals that randomly selected who are benefiting from security services Şanlıurfa citizens of the city center was used.

Key Words: Likert Scale , Police-Public Relations, Community Policing.

I. Giriş

Polis denilince emniyet teşkilatında görev yapan personel anlaşılacakla birlikte temel çerçevesi ile tam olarak polis; güvenlik hizmetlerini sunan, kamu düzenini ve yurttaşların can ve malı ile temel hak ve özgürlüklerini koruyan,

^(*)Yrd.Doç.Dr. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Biyometri Bölümü

^(**)Komiser, Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü Toplum Destekli Polislik Büro Amirliği

yasa uygulayıcı bir kamu görevlisidir. Dolayısıyla toplum ile iç içe ve toplumda her zaman vardır.

Çağlar, polisi kuralların ve kanunların uygulanmasını sağlayan ve meşru güç kullanma yetkisine sahip silahlı güç olarak tanımlamış ve ilkel veya modern bütün topluluk ve toplumlarda, adına polis densin veya denmesin, kuralların uygulanmasını sağlama hizmetini yerine getiren yapılar bulunduğunu ifade etmiştir (Çağlar, 1999: 125).

Yüzyılımızın en önemli özelliklerinden birisi, hızlı bir toplumsal değişimin ve sosyal hareketliliğin yaşanıyor olmasıdır. Bu hareketlilik toplumsal yapı ve işleyişin değişmesine, yeni ve eski değerlerin çatışmasına ve bunlara bağlı olarak sosyal sorunların karmaşık hale gelmesine neden olmaktadır. Sosyal sorunların çözümünde seçeneklerin giderek farklılaşması, düşünce, yaklaşım ve uygulama boyutları açısından çok çeşitli çözüm yollarının geliştirilmesi sonucunu ortaya çıkarmıştır. Hemen her alanda yaşanan yenilikler ve gelişmeler, Emniyet Teşkilatının da yeniden yapılandırılmasını ve bu amaçla yürütülen eğitim etkinliklerinin günün şartlarına uygun hale getirilmesini gerektirmektedir. Toplum Destekli Polis yapılanması da bu ihtiyaçtan doğmuştur.

Günümüzde gerçek anlamda polislik, suçluları yakalamada gösterilen başarıyla değil, halkla ilişkilerin niteliği ve suçu önlemede halktan alınan yardım ve desteğin oranı ile ölçülmektedir. Halkın desteği ile görev yapan polis dünyanın neresinde olursa olsun başarıdan başarıya koşmakta ve toplumlar huzur toplumu haline gelebilmektedirler. Halkın desteğinden uzak, baskı ve şiddete dayalı olarak görev yapılan anti-demokratik ülkelerde suçu önlemede ve toplumun huzurunu sağlamada polis başarısız olmakta ve suç olaylarında artış görülmektedir. Polis, hizmetinin niteliğinden dolayı sürekli olarak halkla temas halinde olması, bir sorumluluk ve güven mesleği olan polisliğin toplumda saygınlık kazanması polisin halka güven vermesine bağlıdır. Sevgi ve hoşgörünün ağırlık kazandığı bu dönemde polisliğin korku kurumu olmaktan çıkarılarak bir güven kurumu haline getirilmesi, zihinlerdeki yanlış imajların silinmesi gerekmektedir. Böylece güven kurumu haline gelen polislik mesleğine karşı saygınlık artacağı gibi halkın desteği ile suçu önlemedeki başarısında da yükselmeler görülecektir (Arslan ve Kuzu, 2001:1).

Polisin az gelişmiş ya da endüstrileşmiş tüm ülkelerde değişmeyen temel görevleri bulunduğu gibi, her ülkenin sahip olduğu sosyal, siyasi ve kültürel özelliklerinin getirdiği bazı farklı görevleri de bulunabilmektedir. Totaliter bir devlette polis yönetimin her istediğini yapmak zorunda olan bir kurum olarak ele alınabilir. Demokratik bir ülkede ise mevcut yasa ve kurallara göre toplumun hizmetinde olan, devletin içerisinde organize edilmiş bir kurum olarak düşünülmelidir. Bu nedenle, ülkenin mevcut yönetim anlayışının doğrudan polis teşkilatının yapısı ve işlevlerine yansımalarını söylemek mümkündür (Çevik, 2002: 31).

Aydın, ancak gerçek meşruiyetin, polis ile halk arasında tesis edilen uzlaşma temeline dayanan meşruiyet olduğunu ve meşruiyetin tek temelini bu olmadığını da unutulmaması gerektiğini belirtmiş. Dolayısıyla uzlaşma temelini sağlanmasında etkili olan faktörlerin iyi irdelenmesi gerekmektedir(Aydın, 1999: 103).

Baş, anketlerin oldukça popüler veri toplama yöntemleri olmakla birlikte uygun kullanılmaları halinde yarar sağlayacağını ve anket ile elde edilmek istenen bir bilgi eğer farklı veri toplama araçları kullanılarak daha hızlı ve kolay elde edilebiliyorsa bu farklı yöntemlerin kullanılmasının daha uygun olacağını belirtmiştir. (Baş, 2006:21)

Anketlerdeki sorular açık uçlu veya kapalı uçlu olmakla birlikte genellikle kapalı uçludur. Kapalı uçlu sorularda alternatif cevaplar liste halinde sunulur. Cevap seçenekleri evet/hayır formatında olabileceği gibi kesinlikle yetersizden kesinlikle yeterliye kadar görüş sunar. Bu tür seçenekler sunan ölçekli sorulara likert tipi ölçek denir.

Likert ölçeği bireylerin bir konudaki davranış puanlarını belirlemeyi sağlayan bir ölçektir. Bu ölçekte; k sayıda sorunun her biri için farklı sayıda seçenekler belirlenir. Seçenekler sıralı biçimde ardışık olarak dizilirler seçenekler dengeli (-2, -1, 0, +1, +2 biçiminde) ya da sıralı sayısal değerlerle puanlandırılır (0, 1, 2, 3, 4, 5). Tüm sorulara verilen cevaplar toplanır. Toplam puan bireyin konu hakkındaki davranış, bilgi, tutum puanıdır. Her birey puanına göre toplam ölçek üzerinde bir yerde yer alarak bireyin konu ile ilgili davranış pozisyonu belirlenir (Kırcaali-İftar).

Son dönemlerde aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülkede polis-halk ilişkisinde "toplumun onayladığı-desteklediği polislik" anlayışının ön plana geçtiği görülmektedir. Polisin halkla ilişkilerinde yaşadığı sorunların her zaman var olduğu, ancak günümüzde yeni çalışmalara konu olacak biçimde dikkatleri üzerine çekmesi ve kamu yönetiminde demokratikleşme aşamaları ile birlikte değerlendirilmesi, bu çalışma için fikir verici unsurlar olmuştur. Bu fikirlerle başlatılan araştırmanın amacı; Şanlıurfa İl Emniyet Teşkilatı'nda güvenlik hizmetleri sürdürülürken halkla polis ilişkileri noktasında sistemi ortaya koymak ve bu ilişkileri etkileyen demografik özellikleri ve etki düzeylerini likert ölçekli puanlarla açıklamaktır.

II. Materyal ve Yöntem

A. Materyal

Bu çalışmada Şanlıurfa halkını tam olarak temsil edebileceği ve sorulara mantıklı ve ilgili cevap verebileceği düşünülen 2000 kişiden oluşan, tesadüfî örnekleme yöntemine göre belirlenen 18 yaşından büyük vatandaşlar ile bire bir görüşülerek veri toplanmıştır.

Araştırmada Şanlıurfa il merkezinde güvenlik hizmetlerinden yararlanan vatandaşların polis-halk ilişkileri konusunda beklenti ve düşünceleri

saptanmaya çalışılmıştır. Saptama yapılırken, koşulların önceden ayarlanması ve bireylerin belirli cevapları vermeleri yönünde etkilenmeleri söz konusu olmamıştır. Bu özellikler çerçevesinde araştırmanın modeli genel tarama modelidir. Vatandaşlara sunulan anket metni demografik özelliklerde 5 soru, kalite ve yeterlilik faktöründe 16 soru ve objektif yaklaşım faktöründe de 7 olmak üzere 28 sorudan oluşmaktadır.

Araştırma kapsamında gerçekleştirilen anket uygulaması sonucunda elde edilen veriler SPSS 15.0 for Windows paket programına yüklenmiş ve araştırma amaçları doğrultusunda çeşitli istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur.

B. Yöntem

Araştırmanın örnekleme, Şanlıurfa il merkezinde güvenlik hizmetlerinden yararlanan vatandaşlardan tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen ve 18 yaşını aşmış 2000 bireyden oluşmaktadır. Saha taraması başlatılmadan önce 50 anket ile pilot çalışması yapılarak, ölçek bazında anketin güvenilirlik analizi yapılmıştır. Güvenilirlik katsayısı hesaplanırken Cronbach Alfa katsayısı kullanılmıştır (Özdamar, 2002:513). Güvenilirliği düşüren sorular çıkartıldıktan sonra ortaya çıkan 28 sorulu anket ile saha taraması yapılmıştır. Kalite ve yeterlilik sorularına verilen cevaplar yetersiz, kısmen yeterli ve yeterli, objektif yaklaşım sorularına verilen cevaplar ise katılmıyorum, kısmen katılıyorum ve katılıyorum şeklinde 1'den 3'e doğru puanlanmıştır.

Verilerin toplanmasında, anketörler tarafından deneklerle yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak doldurulmuş olan anketler kullanılmıştır. Böylece, anket formlarının eksiksiz ve yanlışsız doldurulması sağlanarak tüm anketler değerlendirilebilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde frekans dağılımı, yüzdeler ve likert katsayı puanlarından yararlanılmış, ikili grup karşılaştırmalarında Student t testi ve ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans analizi ile Tukey çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır (Yıldız, 2003:78). Bu değerlendirmelerden elde edilen bulgular tablolarla sunulmuştur.

III. Araştırma Bulguları ve Tartışma

Bu çalışmada kullanılan anketin güvenilirliğini ölçmek için, pilot çalışmada 50 denek üzerinde uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonucu elde edilen anketler kullanılarak anket verilerinin güvenilirliği ölçülmüş, güvenilirliği azaltan değişkenler sırasıyla elenerek soru sayısı demografik özelliklerle birlikte 28'e indirilmiş, analiz sonucunda anket verilerinin Cronbach Alfa katsayısı 0.823 olarak saptanmıştır. Bu değer 1'e çok yakın bir değer olduğundan anketin güvenilir olduğuna ve dolayısıyla saha taramasının başlatılmasına karar verilmiştir. Tablo 1'de saha araştırmasında kullanılan anketlerdeki her bir soruya ait puan ortalamaları verilmiştir.

Tablo 1: Saha Taramasında Kullanılan Anketlerdeki Her Bir Soruya Ait Puan Ortalamaları

Kalite Ve Yeterlilik Sorularına Ait Ortalamalar	Puan
Polisin toplumda suç oluşmasını engellemesi	2.1
Suç ve suçluları adli makamlara bildirmesi	2.3
Sokakların ve parkların güvenliğini sağlama	2.0
İşyerlerinin güvenliğini sağlama	2.1
Evlerin güvenliğini sağlama	2.0
Pazar yerlerinin güvenliğini sağlama	2.1
Halkın yoğun olduğu alış-veriş yerlerinin güvenliğini sağlama (Kapalı çarşı vb. gibi)	2.3
Miting ve toplantılarda katılımcıların güvenliğini sağlama	2.4
Risk gruplarının (çocuk, kadın, yaşlı, aciz, sokakta yaşayanlar vb.) güvenliğini sağlama	2.1
Yankesicilik, kapkaç, dolandırıcılık vb. suçların önlenmesi	3.0
Araçların güvenliğini sağlama	2.1
Okullarda öğrencilerin güvenliğini sağlama	2.1
Polisin toplumu bilgilendirmesi	1.9
Polis toplumu iç içe bütünleşmesi	2.0
Polisin trafik güvenliğini sağlama	2.3
Ortalama	2.2
Objektif Yaklaşım Sorularına Ait Ortalamalar	
Polisle kolay iletişim kurabiliyorum	2.4
Polis üzerine düşen görevi tam olarak yapıyor	2.3
Polise her zaman güven duyuyorum	2.4
Polisten korkmuyorum	2.7
Polis suçluyu-suçsuzu yeterince ayırıyor	2.3
Polis suçluya kanun dışı davranışlarda bulunmuyor	2.4
Polis olaylarda tarafsız davranıyor	2.3
Polis şiddet kullanmıyor	2.3
Polis haksız uygulama yapmıyor(trafik cezası, şehir içi arama uyg. vb.)	2.3
Ortalama	2.4

Sorulara ait puan ortalamaları incelendiğinde en düşük puanın polisin toplumu bilgilendirmesi, en yüksek puanın ise yankesicilik, kapkaç, dolandırıcılık vb. suçların önlenmesi sorusuna ait olduğu tespit edilmiştir. Kent merkezinde 2000 kişi ile yüz yüze yapılan anketlere ait demografik özellikler tablo 2' de özetlenmiştir.

Tablo 2: Ankete Katılanların Demografik Özellikleri

Meslek Dağılımı			Yaş Dağılımı		
Meslekler	Frekans	Yüzde	Yaş Durumu	Frekans	Yüzde
İşsiz	88	4.40	18-22 Yaş	300	15.00
İşçi	555	27.75	23-27 Yaş	421	21.05
Esnaf	704	35.20	28-32 Yaş	467	23.35
Memur	146	7.30	33-37 Yaş	313	15.65
İşadamı	20	1.00	38-42 Yaş	146	7.30
Eğitimci	50	2.50	43-47 Yaş	105	5.25
Emekli	88	4.40	48-52 Yaş	70	3.50
Öğrenci	139	6.95	53+ Yaş	139	6.95
Diğerleri	183	9.15	Bilinmiyor	39	1.95
Bilinmiyor	27	1.35	Toplam	2000	100,0
Toplam	2000	100	Gelir Düzeyi Dağılımı		
Cinsiyet Dağılımı			Gelir Düz.	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Frekans	Yüzde	1-500	667	33.35
Erkek	1666	83.3	501-1000	742	37.10
Bayan	312	15.6	1001-1500	322	16.10
Bilinmiyor	22	1.1	1501-2000	94	4.70
Toplam	2000	100	2001-2500	27	1.35
			2501+	21	1.05
			Bilinmiyor	127	6.35
			Toplam	2000	100

Tablo 2'nin devamı

Eğitim Düzeyi Dağılımı					
Eğt. Düz.	Frekans	Yüzde	Eğt. Düz.	Frekans	Yüzde
Okur yazar	80	4.00	Fakülte	153	7.65
İlköğretim	689	34.45	Lisansüstü	17	0.85
Lise	841	42.05	Bilinmiyor	89	4.45
Yüksekokul	131	6.55	Toplam	2000	100

A. Kalite ve Yeterlilik Faktörüne Ait Verilerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırma Sonuçları

Kalite ve yeterlilik faktörüne ait puanlar demografik özellikler açısından karşılaştırılırken cinsiyetler t testi ile, diğer demografik özellikleri ise tek yönlü varyans analizi ile karşılaştırılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonunda demografik özelliklerden anlamlı çıkanlar Tukey testi ile gruplandırılmıştır.

Tablo 3: Cinsiyete Göre Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanların t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	St.sapma	St. hata	t	p
Bayan	312	2.332	0.5013	0.0284	-2.197	0.029
Erkek	1664	2.400	0.5102	0.0125		

Kalite ve yeterlilik faktörü açısından cinsiyetler açısından anlamlı bir fark vardır ($p < 0.05$). Dolayısıyla erkeklere ait kalite ve yeterlilik faktörüne ait puan ortalaması bayanlardan daha yüksek çıkmıştır.

Tablo 4: Yaş Gruplarının Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanların Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

Yaş	N	Ortalama	St. sapma		
18-22	300	2.244	0.5099		
23-27	421	2.311	0.5420		
28-32	467	2.425	0.5013		
33-37	313	2.412	0.5189		
38-42	146	2.460	0.4427		
43-47	105	2.483	0.4526		
48-52	70	2.514	0.4409		
53+	139	2.593	0.4032		
Bilinmeyen	39	2.140	0.5166	F	p
Genel	2000	2.387	0.5093	10.314	0.000

Kalite ve yeterlilik faktörü açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0.01$). Dolayısıyla 48 yaş ve üzeri yaş gruplarına ait kalite ve yeterlilik faktör puanı diğer gruplardan daha yüksek çıkmıştır. Tukey testi sonucunda oluşan gruplar tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Yaş Gruplarının Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanların Tukey Testi Sonuçları

Yaş	N	Alfa değeri = 0.05			
		1	2	3	4
Bilinmeyen	39	2.140			
18-22	300	2.244	2.244		
23-27	421	2.311	2.311	2.311	
33-37	313		2.412	2.412	2.412
28-32	467		2.425	2.425	2.425
38-42	146			2.460	2.460
43-47	105			2.483	2.483
48-52	70				2.514
53+	139				2.593
<i>p</i>		0.161	0.109	0.162	0.111

Kalite ve yeterlilik faktörü açısından eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0.01$). Dolayısıyla okur-yazar ve ilköğretim eğitimi alan gruplara ait kalite ve yeterlilik puan ortalaması diğer gruplardan daha yüksek çıkmıştır. Söz konusu durum tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Eğitim Düzeylerinin Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanlarının Karşılaştırılması

Eğitim Seviyesi	N	Ortalama	St. sapma		
Okur Yazar	80	2.449	0.4672		
İlköğretim	689	2.453	0.4941		
Lise	841	2.358	0.5040		
Ön Lisans	131	2.399	0.4924		
Lisans	153	2.181	0.5596		
Lisans Üstü	17	2.418	0.5820		
Cevapsız	89	2.431	0.5262	F	p
<i>Genel</i>	2000	2.387	0.5093	6.272	0,000

Özellikle fakülte mezunlarına ait puanının düşük olduğu dikkat çekmektedir. Bu anlamlılık tablo 7’deki Tukey testi sonuçlarında da gözlenmektedir.

Tablo 7: Eğitim Durumunun Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi Sonuçları

Eğitim Durumu	N	Alfa değeri =0 .05	
		1	2
Lisans	153	2.181	
Lise	841	2.358	
Ön Lisans	131	2.399	2.399
Lisans Üstü	17	2.418	2.418
Cevapsız	89	2.431	2.431
Okur Yazar	80		2.449
İlköğretim	689		2.453
<i>p</i>		0.076	0.082

Tukey testi sonucunda eğitim durumu ile puan arasında ters orantı gözlenmektedir.

Tablo 8: Gelir Düzeylerinin Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanlar Açısından Karşılaştırılması

Gelir	N	Ortalama	St. sapma		
1-500 TL	667	2.320	0.5220		
501-1000 TL	742	2.448	0.4900		
1001-1500 TL	322	2.423	0.4816		
1501-2000 TL	94	2.460	0.5003		
2001-2500 TL	27	2.366	0.5764		
2500+ TL	21	2.106	0.5516		
Cevapsız	127	2.280	0.5416	F	p
<i>Genel</i>	2000	2.387	0.5093	6.394	0.000

Kalite ve yeterlilik faktörü açısından gelir düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0.01$). Özellikle 500 TL ve aşağısı ile 2500 TL ve üzeri gelir grubundaki katsayının düşük olduğu dikkat çekmektedir. Katılımcılardan 1500 TL ile 2500 TL arasında geçimini sağlayacak kadar gelire sahip olanlar halinden memnun olan ve emniyet teşkilatını yeterli bulan grubu oluşturmaktadır. Söz konusu durumlar tablo 8 ve tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9: Gelir Düzeyi İçin Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi Sonuçları

Gelir Düzeyi	N	Alfa değeri = 0.05	
		1	2
2500+ TL	21	2.106	
Cevapsız	127	2.280	2.280
1-500 TL	667	2.320	2.320
2001-2500 TL	27	2.366	2.366
1001-1500 TL	322		2.423
501-1000 TL	742		2.448
1501-2000 TL	94		2.460
<i>p</i>		0.055	0.405

Tablo 10: Meslek Gruplarının Kalite Ve Yeterlilik Faktörüne Ait Puanlar Açısından Karşılaştırılması

Meslek	N	Ortalama	St. sapma		
İşsiz	88	2.217	0.6130		
İşçi	555	2.406	0.4993		
Esnaf	704	2.430	0.4949		
Memur	146	2.502	0.4557		
İşadamı	20	2.344	0.5501		
Eğitimci	50	2.120	0.6396		
Emekli	88	2.601	0.3837		
Öğrenci	139	2.169	0.5059		
Diğer	183	2.309	0.4897		
Bilinmeyen	27	2.280	0.4905	F	p
<i>Genel</i>	2000	2.387	0.5093	9.615	0.000

Kalite ve yeterlilik faktörü açısından meslek grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0.01$). Özellikle emekli, memur ve esnaf grubundaki katsayının yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca Tablo 11’de görüldüğü gibi bu üç grup Tukey testi sonucunda da diğer gruplardan anlamlı düzeyde farklı çıkmıştır. Eğitimci, öğrenci, işsizler ve iş adamlarına ait puanların düşük çıkması da diğer bir dikkat çekici noktadır.

Tablo 11: Meslek Gruplarının Kalite Ve Yeterlilik Puanlarının Tukey Testi Sonuçları

Meslek	N	Alfa değeri = 0.05			
		1	2	3	4
Eğitimci	50	2.120			
Öğrenci	139	2.169	2.169		
İşsiz	88	2.217	2.217		
Bilinmeyen	27	2.280	2.280	2.280	
Diğer	183	2.309	2.309	2.309	
İşadamı	20	2.344	2.344	2.344	2.344
İşçi	555		2.406	2.406	2.406
Esnaf	704		2.430	2.430	2.430
Memur	146			2.502	2.502
Emekli	88				2.601
<i>p</i>		0.232	0.083	0.248	0.095

B. Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Verilerin Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırma Sonuçları

Tablo 12: Cinsiyete Göre Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanların t Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	Ortalama	St. sapma	St. hata	t	p
Bayan	312	2.067	0.4671	0.0264	-2.281	0.023
Erkek	1664	2.137	0.5077	0.0124		

Objektif yaklaşım faktörü açısından cinsiyet grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0.05$). Özellikle erkeklere ait katsayının yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 13: Yaş Gruplarının Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanların Varyans Analizi İle Karşılaştırılması

Yaş	N	Ortalama	St. sapma		
18-22	300	2.081	0.5281		
23-27	421	2.094	0.4956		
28-32	467	2.120	0.4773		
33-37	313	2.124	0.4909		
38-42	146	2.134	0.4513		
43-47	105	2.216	0.4742		
48-52	70	2.271	0.5109		
53+	139	2.232	0.5988		
Bilinmeyen	39	1.991	0.4815	F	P
<i>Genel</i>	2000	2.126	0.5015	2.829	0.004

Objektif yaklaşım faktörü açısından yaş grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0.01$). Özellikle 48-53 yaş üzeri yaş gruplarına ait katsayının yüksek 42 yaş ve altında ise düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 14: Yaş Gruplarının Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi Sonuçları

Yaş	N	Alfa değeri =0.05	
		1	2
Bilinmeyen	39	1.991	
18-22	300	2.081	2.081
23-27	421	2.094	2.094
28-32	467	2.120	2.120
33-37	313	2.124	2.124
38-42	146	2.134	2.134
43-47	105		2.216
53+	139		2.232
48-52	70		2.271
<i>p</i>		0.393	0.076

Tablo 15'te görüldüğü üzere; objektif yaklaşım faktörü açısından eğitim grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p<0.01$). Özellikle okur-yazar ve lisansüstü eğitim almış olanların katsayının yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 15. Eğitim Düzeylerinin Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Karşılaştırılma

Eğitim Düzeyi	N	Ortalama	St. sapma		
Okur Yazar	80	2.272	0.5090		
İlköğretim	689	2.122	0.5184		
Lise	841	2.127	0.4890		
Ön Lisans	131	2.155	0.4810		
Lisans	153	1.997	0.4453		
Lisans Üstü	17	2.247	0.4858		
Bilinmeyen	89	2.187	0.5544		
				F	p
<i>Genel</i>	2000	2.126	0.5015	3.211	0.002

Tablo 16: Eğitim Durumunun Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi

Eğitim Durumu	N	Alfa değeri =0.05	
		1	2
Bilinmeyen	2	1.567	
Lisans	153	1.997	1.997
İlköğretim	689	2.122	2.122
Lise	839	2.127	2.127
Ön Lisans	131		2.155
Cevapsız	89		2.187
Lisans Üstü	17		2.247
Okur Yazar	80		2.272
<i>p</i>		0.074	0.845

Tukey testi sonucunda da aynı gruplar dikkat çekmektedir (Tablo 16).

Tablo 17: Gelir Seviyesi İçin Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlar Açısından Karşılaştırılması

Gelir	N	Ortalama	St. sapma		
1-500 TL	667	2.086	0.5249		
501-1000 TL	742	2.145	0.4893		
1001-1500 TL	322	2.169	0.4695		
1501-2000 TL	94	2.214	0.4273		
2001-2500 TL	27	2.059	0.5360		
2500+ TL	21	1.930	0.4318		
Bilinmeyen	127	2.099	0.5583	F	p
<i>Genel</i>	2000	2.126	0.5015	2.465	0.022

Objektif yaklaşım faktörü açısından gelir grupları arasında anlamlı bir fark vardır ($p < 0.05$). Özellikle geliri 500 TL'den düşük ve 2500 TL'den yüksek olan vatandaşların puan ortalamalarının düşük olduğu dikkat çekmektedir. Söz konusu durum tablo 17 ve tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 18: *Gelir Seviyesi için Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi Sonuçları*

Gelir Seviyesi	N	Alfa değeri = 0.05	
		1	2
2500+ TL	21	1.930	
2001-2500 TL	27	2.059	2.059
1-1500 TL	667	2.086	2.086
Cevapsız	127	2.099	2.099
501-1000 TL	742	2.145	2.145
1001-1500 TL	322	2.169	2.169
1501-2000 TL	94		2.214
<i>p</i>		0.097	0.580

Tablo 19: *Meslek Gruplarının Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlar Açısından Karşılaştırılması*

Meslek	N	Ortalama	St. sapma		
İşsiz	88	2.023	0.6539		
İşçi	555	2.170	0.4926		
Esnaf	704	2.097	0.4822		
Memur	146	2.225	0.4288		
İşadamı	20	2.253	0.4697		
Eğitimci	50	2.108	0.5325		
Emekli	88	2.308	0.5939		
Öğrenci	139	2.034	0.4829		
Diğer	183	2.048	0.5004		
Bilinmeyen	27	2.121	0.4352	F	p
<i>Genel</i>	2000	2.126	0.5015	4.287	0.000

Tablo 19 ile tablo 20 incelendiğinde objektif yaklaşım faktörü açısından meslek grupları arasında anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir ($p < 0.01$). Özellikle emekli, memur ve işadamları puan ortalamasının yüksek olduğu dikkat çekmektedir. Fakat İşsiz ve öğrenci grubunun puan ortalamaları düşük çıkmıştır. İşadamlarına ait puan ortalaması yüksek olmasına karşın örnekleme sayısı yetersiz olduğundan temsil etme kabiliyeti düşüktür.

Tablo 20: Meslek Gruplarının Objektif Yaklaşım Faktörüne Ait Puanlarının Tukey Testi Sonuçları

Meslek Grupları	N	Alfa değeri = 0.05	
		1	2
İşsiz	88	2.023	
Öğrenci	139	2.034	2.034
Diğer	183	2.048	2.048
Esnaf	704	2.097	2.097
Eğitimci	50	2.108	2.108
Bilinmeyen	27	2.121	2.121
İşçi	555	2.170	2.170
Memur	146	2.225	2.225
İşadamı	20	2.253	2.253
Emekli	88		2.308
<i>p</i>		0.194	0.052

IV. Sonuç

Bu çalışmanın uygulama kısmında likert ölçeğinde hazırlanmış anketler, Şanlıurfa il merkezinde polislik hizmeti alan ve 18 yaşını geçmiş kişilerle yüz yüze görüşülerek doldurulmuştur. Likert ölçekli sorular kullanıldığı için daha fazla bilgi ve sonuç kazanımı amacıyla ki-kare analizi yerine parametrik test yöntemleri kullanılmıştır. Gerek polis hizmetlerinin kalite ve yeterlilik gerekse de polisin hizmet verirken objektif yaklaşımı ile ilgili sorulara ait puan ortalamaları demografik özellikler açısından karşılaştırıldığında birbirine yakın sonuçlar çıkmıştır.

Bayanlarla erkekler karşılaştırıldığında erkek vatandaşlara ait puan ortalaması daha yüksek çıkmıştır.

Yaş gruplarında özellikle 27 yaş ve altında puan ortalamalarının düşük olduğu gözlenmekte ve yaş ilerledikçe puan ortalaması da yükselmektedir. Dolayısıyla polis teşkilatı kendilerini ve faaliyetlerini genç vatandaşlara sunma noktasında bir noksanlık yaşamaktadır.

Eğitim düzeyi açısından gruplar karşılaştırıldığında ise özellikle lise ve fakülte düzeyinde eğitim almış vatandaşların puan ortalaması düşük çıkmıştır. İlköğretim, okuryazar düzeyinde eğitim almış olanların ise yüksek çıktığı gözlenmiştir. Bu sonuç insanların tahsil dereceleri arttıkça daha memnuniyetsiz olduklarını göstermiştir. Ayrıca, üniversitelerde insanların daha çok ideolojik faaliyetlerden etkilendiğini göstermekle birlikte objektif yaklaşım sorularında lisansüstü eğitim alanların puan ortalamasının yüksek olması bilim insanlarındaki objektif gözlem anlayışını ortaya koymaktadır.

Gelir gruplarında ise özellikle gelir seviyesi 500 TL ve aşağısında olanların puan ortalamasının düşük çıkması bu gruptaki vatandaşların ekonomik

sorunlarının emniyet ve asayiş hizmeti veren polis teşkilatına kestiğini göstermektedir. Gelir düzeyi 2500 TL ve üzerindeki puan ortalamasının düşük çıkması ise insanların zengin bir sosyal yapıya ulaştıklarında, polis teşkilatını yeterli ve objektif görme anlayışlarının olumsuz etkilendiğini göstermektedir. Bu iki grup arasında yer alan yani kendine yetecek kadar geliri olan vatandaşlar ise, emniyet teşkilatını kaliteli ve yeterli, objektif bir şekilde hizmet verdiğini kabul etmekte olan vatandaşlar olarak kabul edilebilir.

Gelir gruplarındaki bu sonuç meslek gruplarında da aynı paralellikte seyretmektedir. Özellikle işsiz ve geliri yüksek olan iş adamlarına ait puan ortalamaları düşük olup işçi, memur ve emekli grubunda olan orta gelirli vatandaşlara ait puan ortalamaları anlamlı derecede yüksek çıkmıştır. Ayrıca öğrenci ve eğitimci grubundaki vatandaşlara ait puan ortalamasının düşük çıkması dikkat çekicidir.

Avrupa Birliğine girme adına çok büyük adımların atıldığı ülkemizde kaliteli, yeterli ve objektif kısaca demokratik ve toplumla iç içe bir polis teşkilatının oluşturulması çok önemlidir.

Görevin niteliğinden dolayı, sürekli olarak halkla diyalog içerisinde olmayı gerektiren polislik mesleği, sorumluluk ve güven düzeyi yüksek olan meslekler arasında yer almaktadır. Bu mesleğin toplumda saygınlık kazanması, polisin halka güven verebilmesine ve onunla işbirliği yapabilmesine bağlıdır. Günümüzde gerçek anlamda polislik, sadece suçluları yakalamakta gösterilen başarıyla değil, halkla geliştirilen ilişkilerin niteliğiyle de ölçülmektedir (Karatepe, 2004). Dolayısıyla AB sürecinde Toplum Destekli Polis (TDP) uygulaması çok önemli bir adımdır. Halkla ilişkiler alanında eğitim alan TDP personeli, polis teşkilatının kendini ve faaliyetlerini tanıtabilmesi noktasında önemli bir vazife yüklenecektir.

Arslan ve Kuzu (2001), polisin halkla ilişkilerinin geliştirilmesi yönünde gereken maddeleri aşağıdaki gibi sıralamışlardır;

- Polisin içinde görev yaptığı toplumu her yönüyle çok iyi tanınması ve ona değişik problemler karşısında nasıl davranması gerektiği konusunda eğitim verilmesi, verilen görevin gerektiği şekilde yapılıp yapılmadığı denetlenmelidir.
- Her yaşta ve her statüdeki insana polisin nasıl yetiştiği, hangi koşullarda görev yaptığı, görevinin önemi, onunla işbirliği yapmanın, ona yardımcı olmanın sosyal bütünleşme ve sosyal düzenin sağlanması için ne kadar önemli olduğu etkin bir şekilde öğretilmelidir.
- Halkın polisten beklentileri çeşitli bilimsel araştırmalarla saptanmalı ve polis bu yönde organize edilmelidir.
- Polis-vatandaş ilişkilerinin geliştirilmesinde Emniyet Teşkilatı halkla ve bilimsel çevrelerle çeşitli ortamlarda görüşmeler (sohbet toplantısı, panel, sempozyum vs.) yaparak tavsiye, dilek ve istekleri tespit ederek uygulamaları ona göre düzenlemelidir.

- Vatandaşın polis hakkında bilgilendirilmesi için ulusal yayın organlarından ve yerel olanaklardan yararlanılmalıdır.

Bütün bunlarla birlikte polisin gençlerle, eğitimcilerle ve dar gelirli olan vatandaşlarla diyaloglarını geliştirmesi ve birlikte toplum mühendisliği adına projeler üretmesi, güzel bir gelecek için gerekmektedir. Sonuç olarak toplum ile polisin bütünleşmesi ülkemizdeki huzurun sağlanması noktasında vazgeçilmez bir şarttır.

Kaynaklar

- Kazu, I. Y. ve Arslan F. (2001), "Fırat Üniversitesi Öğrencilerinin Polise Bakış Açısı Ve Elazığ Emniyet Müdürlüğü'nün Düzenlemiş Olduğu Kampanyaların Etkileri" Türkiye'nin Güvenliği Sempozyumu (Tarihten Günümüze İç Ve Dış Tehditler), 17-19 Ekim, Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Çağlar, A. (1999), "Polis ve Polisliğin Ortaya Çıkışı", *Polis Bilimleri Dergisi*, 1(4), s.121-132.
- Çevik, H., (2002), Türkiye'de Devlet, Toplum ve Polis, Editörler: Hasan Hüseyin Çevik ve Turgut Göksoy, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Aydın, A. H., (1999), İnsan Hakları Açısından Polisin Güç Kullanma Yetkisinin Meşruiyeti: 21. Yüzyılda Polis: Temel Sorunlar-Çağdaş Yaklaşımlar", Editörler: İbrahim Cerrah ve Emin Semiz, Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığı Yayını, Ankara.
- Baş, T., (2001), Anket, Nasıl Hazırlanır, Nasıl Uygulanır, Nasıl Değerlendirilir?, Seçkin Yayınevi, Ankara.
- <http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/2294/unite02.pdf>, ÖLÇME, ikinci ünite, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- SPSS 15.00 For Windows Release 15.0.0, (6 Sep. 2006).
- Özdamar, K., (2002), Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Yıldız, N., ve Bircan H., (2003), Araştırma ve Deneme Metotları, Atatürk Üniversitesi Yayınları Yayın No: 697, Ezurum.
- Karatepe, S., (2004), "Polis Teşkilatında Halkla İlişkilerin Önemi: Bir Alan Araştırması", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 14(2), ss.255-272.